

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

Електронне видання

**ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ**

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”

для студентів III курсу заочних факультетів

Харків
2013

Завдання до практичних занять з правової статистики (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів III курсу заочних факультетів / уклад.: О. Ю. Шостко, І. О. Христич, В. В. Пивоваров, О. Ю. Юрченко. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 27 с.

У к л а д а ч і: О. Ю. Шостко,
І. О. Христич,
В. В. Пивоваров,
О. Ю. Юрченко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 3 від 14.03.2013 р.)*

Навчальна дисципліна “Правова статистика” згідно з учбовим планом розрахована на 54 години (заочна форма навчання: лекцій – 4; практичних занять – 4; самостійної роботи – 46).

Рекомендована література
до усіх тем курсу

Про державну статистику. Закон України від 17 верес. 1992 р. [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. – 1992 – № 43. – Ст. 608.

Про внесення змін до Закону України “Про державну статистику”: Закон України від 13 лип. 2000 р. № 1922-III [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. – 2000 – № 43. – Ст. 362.

Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 лип. 2010 р. № 2453-VI. [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 41-42, 43, 44-45. – Ст. 529.

Кальман О. Правова статистика: підручник [Текст] / О. Г. Кальман, І. О. Христич.– Х.: Право, 2004. – 304 с.

Правова статистика: підруч. [Текст] / за ред. В. В. Голіни. – Х.: Право, 2009. – 196 с.

ПРЕДМЕТ І МЕТОД СТАТИСТИЧНОЇ НАУКИ

П л а н

1. Поняття статистики. Предмет статистики.
2. Закон великих чисел і теорія ймовірності – методологічні основи статистичної науки.
3. Загальнонаукові методи в статистиці. Специфічні засоби і методи статистичного вивчення явищ суспільного життя.
4. Етапи статистичного дослідження, їх єдність і взаємозв'язок
5. Види обліку і галузі статистичної науки.
6. Взаємозв'язок статистики з іншими науковими дисциплінами.

ПРЕДМЕТ І МЕТОД ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ

П л а н

1. Статистика і право. Поняття правової статистики , її зв'язок з іншими суспільно-правовими науками.
2. Предмет правової статистики, її завдання.
3. Галузі правової статистики.
4. Етапи розвитку правової статистики в Україні.
5. Сучасний етап розвитку правової статистики. Структура статистичного апарату в органах суду, прокуратурі, органах внутрішніх справ та інших правоохоронних органах.

З а в д а н н я

1. Обґрунтуйте необхідність статистичного обліку правових явищ.
2. До якого виду обліку слід віднести: а) облік вчинених злочинів у районі протягом доби; б) облік осіб, яких притягнуто до відповідальності за адміністративні правопорушення протя-

гом року; в) кількість нерозглянутих цивільних справ наприкінці кварталу; г) суми сплаченої заробітної плати працівникам правоохоронних органів, д) сум відшкодування збитків.

3. Обґрунтуйте послідовність етапів статистичного дослідження.

4. Розкрийте етапи статистичного дослідження в правоохоронних органах.

5. Укажіть основні методи статистичної науки. Дайте характеристику наукової доцільності методів правової статистики.

6. Розкрийте поняття статистична закономірність і статистична сукупність правових явищ.

СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

П л а н

1. Поняття статистичного спостереження та його завдання.

2. План і програма статистичного спостереження.

3. Поняття об'єкта статистичного спостереження. Особливості відображення об'єктів правової статистики.

4. Одиниця спостереження та одиниця сукупності.

5. Основні організаційні форми, види та способи статистичного спостереження.

6. Види несучільного спостереження.

7. Вибіркове спостереження як один з основних видів несучільного статистичного спостереження.

8. Особливості організації, проведення і контролю результатів вибіркового спостереження.

9. Помилки статистичного спостереження та контроль вірогідності даних.

З а в д а н н я

1. Визначте об'єкт, одиницю спостереження та одиницю сукупності: а) при перепису населення; б) обліку злочинності; в) обліку засуджених; г) реєстрації актів громадянського стану.

2. До якого виду статистичного спостереження слід віднести: а) реєстрацію актів громадянського стану; б) направлення статистичних карток на осіб, стосовно яких судом винесено судові рішення до територіального управління Державної судової адміністрації України; в) облік цивільних справ, які розглянуті у місцевому суді; г) облік явки на роботу робітників та службовців.

3. Для вивчення соціально-демографічного складу студентів по факультетах (денної, вечірньої та заочної форми навчання) передбачено проведення спеціального статистичного спостереження. Які питання треба занести до програми спостереження?

4. До якого виду статистичного спостереження слід віднести: а) облік вчинених злочинів у районі; б) облік осіб, яких притягнуто до відповідальності за адміністративні правопорушення; в) кількість нерозглянутих цивільних справ наприкінці кварталу.

5. Визначте об'єкт, мету та одиницю спостереження під час перепису населення 2001 року.

6. Яка дата була критичним моментом перепису населення 2001 р.? Чому критичний момент перепису населення призначається на цей термін?

7. Яку кількість осіб у віці 18 років і старше необхідно опитати, щоб з'ясувати, скільки відсотків серед них мають дитину, з похибкою репрезентативності $\pm 0,5\%$ з імовірністю 99,7%?

8. Скільки треба взяти одиниць у вибірку сукупність, щоб із імовірністю 95,4% можна було стверджувати, що похибка репрезентативності при обчисленні частки сукупності не буде відхилитися більше, ніж на $\pm 4\%$? (вважаємо, що значення частки у сукупності досягає 25%).

9. Яка повинна бути чисельність вибіркової сукупності при встановленні частки засуджених за тяжкі злочини, щоб похибка репрезентативності дорівнювала $\pm 3\%$ з імовірністю 95,4%? (вважаємо, що питома вага цих злочинів в області становить 40%).

10. Виконайте перевірку відповідей і вкажіть у яких відповідях допущені помилки: 1) прізвище, ім'я по батькові: Петренко Семен Ігорович; 2) стать – чоловіча; 3) вік: 21 рік; 4) заняття: перебуває на обліку в службі працевлаштування; 5) освіта: базова загальна середня; 6) судимість: має не зняту судимість одну; 7) злочин учинив: особа без громадянства; 8) злочин вчинено: працівником даного підприємства; 9) об'єкт злочинних посягань: приватна власність.

Чи вважаєте Ви можливим виправлення помилок? Який вид контролю Вами застосовано?

11. Виконайте перевірку відповідей і вкажіть у яких відповідях допущені помилки: 1) прізвище, ім'я по батькові: Петров Артур Микитович; 2) стать – чоловіча; 3) громадянство: особа без громадянства; 4) національність: українець; 5) вік: 23 роки; 6) мета приїзду: нелегальна; 7) освіта: базова загальна середня; 8) рід занять: перебуває на обліку в службі працевлаштування; 9) злочин вчинено в групі тільки неповнолітніх; 10) ступінь співучасті: пособник.

Чи вважаєте Ви можливим виправлення помилок? Який вид контролю Вами застосовано?

ЗВЕДЕННЯ ТА ГРУПУВАННЯ ДАНИХ СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ

П л а н

1. Поняття статистичного зведення, його завдання та види.
2. Ознаки, за якими проводиться групування.
3. Поняття, види і завдання статистичних групувань.

4. Класифікації (групування), які застосовуються у правовій статистиці.
5. Ряди розподілу і їх елементи.
6. Поняття, види статистичних таблиць і вимоги до їх побудови і оформлення.
7. Поняття про статистичні графіки і їх види. Основні елементи статистичних графіків.
8. Техніка побудови статистичних графіків.
9. Використання статистичних графіків у правовій статистиці.

З а в д а н н я

1. Згрупуйте студентів своєї групи за статтю, утворивши дві групи; визначте, до якого виду належить це групування.
2. Згрупуйте студентів своєї групи за віком. Визначте вид груповальної ознаки та вид групування.
3. Згрупуйте студентів своєї групи за родом занять. Вкажіть, до якого виду належить це групування.
4. Побудуйте макет статистичної таблиці за підметом:
1) види злочинів за главами Особливої частини Кримінального кодексу; 2) за статтями КК України; за присудком: 1) кількість осіб, справи яких закрито; 2) кількість осіб, яким винесено вироки. Якою є таблиця: простою, групувою чи комбінаційною?
5. Прочитайте наведену нижче табл. 1, яка характеризує чисельність населення в Україні станом на 5 грудня 2002 р. (перепис населення), назвіть її підмет і присудок. Визначте її вид і зробіть висновки.

Т а б л и ц я 1

Кількість населення в Україні (тис. осіб)

Область або регіон	Усього	З них чоловіки	З них жінки
Вінницька	1772	811	961
Донецька	4843	2226	2617
Луганська	2546	1173	1373
Рівненська	1173	556	617
м. Севастополь	378	173	205
Харківська	2910	1342	1568
Всього по Україні	48416	22475	25941

6. Побудуйте макет статистичної таблиці, яка характеризує розподіл цивільних справ за розміром позову, виду позивачів та відповідачів. Якою є ця таблиця? Назвіть її підмет і присудок.

7. Прочитайте наведену нижче табл. 2, назвіть її підмет і присудок. Визначте її вид і зробіть висновки.

Т а б л и ц я 2

Склад засуджених в області, %

Вік засуджених	Роки		
	2001	2002	2003
від 14 до 16 років	8,5	8,6	8,1
від 16 до 18 років	12,2	11,3	12,5
від 18 до 25 років	19,9	20,9	21,2
від 25 до 30 років	15,4	17,1	16,9
від 30 до 50 років	36,9	35,5	35,1
від 50 до 65 років	6,9	6,5	6,1
від 65 і старше	0,2	0,1	0,1
Усього	100	100	100

8. Віковий склад засуджених за крадіжку характеризується такими даними: 24, 18, 22, 17, 16, 25, 14, 20, 21, 17, 16, 19, 20, 18, 21, 20, 17, 30, 23, 27, 35, 21, 18, 21, 21, 25, 17, 18, 19, 18, 20, 16, 21, 18, 21, 18, 18, 18. 20, 18, 18. 18. 18, 18, 18, 19, 21, 23. 20, 18. 19, 20, 19, 27, 18. 25, 18, 21. 27, 17, 34, 16, 35, 17, 32, 30, 17. 19, 20, 18, 19, 19. 19, 19, 23 29, 21. 19, 18, 20, 21, 23, 25, 17, 18, 18, 20, 20, 21, 23, 28, 42, 38, 33, 35, 36, 37, 27, 38, 40.

Згрупуйте засуджених за крадіжку за віком, утворивши п'ять груп. За результатами групування побудуйте таблицю.

До якого виду належить це групування та статистична таблиця?

9. Побудуйте ряд розподілу за даними, які наведені у завданні 8. До якого виду рядів розподілу він буде відноситися?

10. Серед 20 злочинів, зареєстрованих у січні 2013 р. зустрічаються такі види посягань на власність: державна, приватна, комунальна, державна, приватна, комунальна, приватна, приватна, державна, комунальна, приватна, приватна, приватна, державна, державна, приватна, приватна, приватна, комунальна, колективна.

Побудуйте ряд розподілу злочинів за видами посягань. Визначте, до якого виду рядів розподілу він буде відноситися?

18. Серед 20 злочинів, зареєстрованих у січні 2013 р. зустрічаються такі види: грабіж, крадіжка, зґвалтування, крадіжка, хуліганство, крадіжка, хуліганство, вбивство, крадіжка, хуліганство, грабіж, крадіжка, крадіжка, хуліганство, розбій, крадіжка, крадіжка, крадіжка, крадіжка, крадіжка.

Побудуйте ряд розподілу злочинів за видами. Визначте, до якого виду рядів розподілу він буде відноситися?

19. Серед 20 осіб, які засуджені за вироками, мали таку освіту: професійно-технічна, базова вища, базова загальна середня, повна загальна середня, професійно-технічна, повна загальна середня, професійно-технічна, повна загальна середня, базова загальна середня, повна вища, базова загальна середня, повна вища, базова загальна середня, повна загальна середня, базова вища, початкова загальна, базова вища, без освіти, початкова загальна.

Побудуйте ряд розподілу злочинів за видами. Визначте, до якого виду рядів розподілу він буде відноситися?

20. Маємо дані про кількість цивільних справ на 10 тис. населення: у середньому по області – 120, у районі А – 68, у районі Б – 130, у районі В – 87, у районі Г – 115 цивільних справ на 10 тис. населення. За цими даними побудуйте стрічкову діаграму.

АБСОЛЮТНІ ТА ВІДНОСНІ ВЕЛИЧИНИ

П л а н

1. Поняття та види абсолютних величин.
2. Рівень злочинності і рівень судимості.
3. Поняття та види узагальнюючих показників.
4. Види відносних величин та техніка їх обчислення.
6. Коефіцієнти злочинності, техніка їх обчислення.
7. Загальна характеристика застосування абсолютних і відносних величин у правовій статистиці.

З а в д а н н я

1. За рік у суді було розглянуто 200 цивільних справ. Вони розподілилися так: житлові – 50, трудові – 56, про стягнення аліментів – 35, про розірвання шлюбу – 32, про відшкодування збитків – 18, інші – 9, Обчисліть питому вагу кожного виду цивільних справ. Який вид відносної величини вами обчислено?

2. За даними, які наведені у завданні 1, обчисліть відносну величину координації.

3. Судами першої інстанції були застосовані такі види адміністративних стягнень: штраф застосовано до 1742084 осіб, попередження – до 474393 осіб, адміністративний арешт – до 128917 осіб, виправні роботи – до 1808 осіб, позбавлення спеціального права – до 51933 осіб.

Обчисліть питому вагу кожного виду адміністративних стягнень. Який вид відносної величини вами обчислено?

4. Територія області дорівнює 31.0 тис. кв. км. Чисельність населення на 1 січня становила 3100 тис. чол. Визначте щільність населення області і вкажіть, до якого виду відносної величини належить цей показник?

5. Обчисліть відносні величини структури сукупності та координації за такими даними:

Вік громадян (роки)	14-17	18-25	26-29	30-49	50 і старше
Кількість (осіб)	3400	9600	5200	11000	1100

6. Дані про зареєстровані злочини в області за рік містяться в табл. 3.

Т а б л и ц я 3

Кількість зареєстрованих злочинів в області за рік

Види злочинів	Кількість
Умисне вбивство і замах на вбивство	150
Умисне тяжке тілесне ушкодження	275
Згвалтування і замах на згвалтування	75
Грабіж та розбій	1500
Крадіжка	13000
Хабарництво	575
Шахрайство	920
Інші	3505
Всього зареєстровано злочинів	20000

Обчисліть відносні величини структури та координації.

7. За даними табл. 4 обчисліть динаміку засуджених осіб в Україні (базисним та ланцюговим способами). Зробіть висновки.

Т а б л и ц я 4

**Кількість засуджених в Україні за вироками судів,
що набрали законної сили**

Рік	Всього засуджено осіб
2002	194212
2003	201081
2004	204794
2005	176934
2006	160865
2007	152822
2008	146863
2009	146421
2010	168824
2011	154473

8. Середня чисельність жителів області за рік склала 5 млн. чол., за цей рік народилося 65 тис. чол. Обчисліть коефіцієнт народжуваності і назвіть вид відносної величини, яка вами обчислена.

9. Маємо такі дані про розгляд судами цивільних справ за місяць: Харківський – 600, Київський – 500, Московський – 400. У середньому по області розглянуто 500 справ. Треба визначити співвідношення розглянутих цивільних справ в окремих судах до середньої величини по області. Який вид відносної величини обчислено?

10. Маємо такі дані про середньомісячне надходження на одного суддю справ і матеріалів у 2011 році: Київська область – 197,9, Чернігівська – 193,4, Львівська – 96,4, м. Київ – 95,4. У середньому надходження справ і матеріалів щомісяця по Україні складає 139,6. Необхідно визначити співвідношення надходження справ і матеріалів в судах окремих областей до

середньої величини по Україні. Який вид відносної величини обчислено?

11. Фактичний випуск продукції за поточний рік склав 85 млн. грн. при виконанні планового завдання на 102,4 %. Установіть планове завдання щодо випуску продукції.

12. Маємо такі дані про злочинність у двох містах: у місті А за рік зареєстровано 1300 злочинів, кількість осіб, які вчинили злочини, – 850 чол., кількість усього населення у цьому районі – 265 тис. чол. (у віці до 14 років – 75 тис.); у місті Б кількість зареєстрованих злочинів – 1100, кількість осіб, які вчинили злочини, – 725, кількість усього населення району – 200 тис. чол. (у віці до 14 років – 50 тис.). Обчисліть коефіцієнти злочинності і порівняйте його рівень у містах. Який вид відносної величини обчислено.

13. Маємо такі дані про кількість зареєстрованих злочинів у м. Києві за 2011 р. 37302 злочинів і м. Севастополі – 7055. Чисельність населення м. Києва дорівнює 2607 тисяч осіб, Севастополя – 378 (на 5 грудня 2001 року; перепис населення).

Визначте коефіцієнт інтенсивності злочинності і порівняйте показники двох областей із розрахунку на 10 тис. населення. Які види відносних величин обчислено?

14. У районі А міста засуджено за рік за вчинення кримінальних злочинів 3000 осіб. Чисельність населення району А складає 500 тис. чол. Обчисліть коефіцієнт судимості у районі А міста. Вкажіть, який вид відносної величини обчислено.

15. Маємо такі дані про злочинність у двох областях України за 2011 рік: у Харківській області за рік зареєстровано 35550 злочинів, у Житомирській – 10553. Чисельність населення Харківської області дорівнює 2910 тисяч осіб, Житомирської – 1389 (на 5 грудня 2001 року; перепис населення).

Визначте коефіцієнт інтенсивності злочинності і порівняйте показники двох областей із розрахунку на 10 тис. населення. Які види відносних величин обчислено?

16. Маємо такі дані про злочинність в області за рік: на 100 тис. населення у середньому – 885, у районі А – 1200; у районі Б – 750, у районі В – 1100 злочинів. Обчисліть відносну величину порівняння.

СЕРЕДНІ ВЕЛИЧИНИ ТА ПОКАЗНИКИ ВАРІАЦІЇ

П л а н

1. Поняття середньої величини.
2. Види середніх величин.
3. Методика обчислення середньої арифметичної (простої і зваженої).
4. Мода та медіана, техніка їх обчислення.
5. Показники варіації, їх значення для характеристики статистичної сукупності.
6. Техніка обчислення показників варіації.
7. Застосування середніх величин та показників варіації у правовій статистиці.

З а в д а н н я

1. Строки розгляду цивільних справ районними судами за рік характеризуються такими даними: до 5 днів – 120, від 6 до 10 днів – 90, від 11 до 15 днів – 70, від 16 до 20 днів – 20, більше 21 дня – 50 справ. Обчисліть середній строк розгляду цивільних справ. Який вид середньої величини вами обчислено?

2. За даними табл. 4 завдання 7 теми «Абсолютні та відносні величини» обчисліть середню кількість засуджених в країні за 10 років (2002 – 2011 рр.). Який вид середньої величини вами обчислено?

3. Маємо такі дані про зареєстровані злочини у районах міста Харкова у 2011 році: Держинський – 3525; Київський – 3272; Комінтернівський – 1715; Ленінський – 1817; Московський – 3858; Жовтневий – 1726; Орджонікідзевський – 1814; Фрунзенський – 1352; Червонозаводський – 1637.

Обчисліть середню кількість злочинів, зареєстрованих по районах міста. Який вид середніх величин обчислено?

4. Маємо такі дані про осіб, які вчинили крадіжки, і були засуджені: до 3 років – 350, від 3 до 5 років – 240, від 5 до 7 років – 170, більше 7 років – 90 осіб. Обчисліть середній строк позбавлення волі. Вкажіть вид середньої величини?

5. Обчисліть середню кількість засуджених на одну кримінальну справу, якщо маємо такі дані: 1 особа – 500 справ, 2 особи – 400 справ, 3 особи – 300 справ, 4 особи – 200 справ, 5 і більше осіб – 100 справ. Який вид середньої величини обчислено?

6. Маємо такі дані про вік осіб, які засуджені за злочини проти власності: до 18 років – 200 чол., від 18 до 24 років – 2000, від 25 до 29 років – 1500, від 30 до 50 років – 700, 50 і старше – 100 чол. Обчисліть середній вік осіб по даній категорії кримінальних справ. Який вид середньої величини обчислено?

7. За даними табл. 5 про виготовлення продукції на трьох заводах виробничого об'єднання визначте середній відсоток виготовлення продукції першого сорту на цих заводах у цілому.

Т а б л и ц я 5

Дані про випуск продукції

Завод	Виготовлено продукції в цілому тон	Продукції першого сорту, %
№ 1	50 000	95
№ 2	100 000	90
№ 3	150 000	85

Який вид середньої величини обчислено?

8. На основі даних, наведених у табл. 6, визначте, на якому з двох факультетів академії найвища успішність студентів.

Результати іспитів літньої сесії

Бал	Кількість студентів, які отримали оцінки	
	факультет № 2	факультет № 3
2	10	11
3	22	43
4	83	82
5	59	51

Який вид середньої величини обчислено?

9. Слідчими району за рік було розслідувано в строк до одного місяця – 120 кримінальних справ, від одного до двох місяців – 200, від двох до трьох місяців – 80, понад три місяці – 25 справ. Визначте середній строк досудового слідства кримінальних справ у днях і вид обчисленої середньої величини?

10. Маємо такі дані про вік засуджених, які вчинили крадіжку майна у січні цього року: 24, 30, 25, 28, 23, 24, 22, 24, 21, 20, 30, 27, 26, 21, 23, 24, 28. На основі цих даних обчисліть моду, медіану та середній вік засуджених за цією категорією справ.

11. Маємо такі дані про вік осіб, які вчинили хуліганство протягом лютого: 18, 20, 19, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 18, 20, 26. За цими даними обчисліть моду, медіану та середній вік осіб, які вчинили злочини по цій категорії справ.

12. Маємо такі дані про кількість незакінчених розглядом кримінальних справ у судах області станом на 1 січня: до 10 справ – у 10 місцевих судах, від 10 до 15 справ – у 20, від 15 до 20 справ – у 10. більше 20 справ – у 2 судах. Обчисліть середню кількість незакінчених розглядом кримінальних справ у судах області. Який вид середньої величини обчислено?

13. За даними, які наведені в табл. 7, обчисліть середній вік засуджених за хуліганство. Який вид середньої величини вами обчислено?

Дані про засуджених за хуліганство в області

Вік засуджених (роки)	Кількість засуджених всього, чол.
до 18	60
18-24	250
25-29	210
понад 30	50

ДИНАМІЧНІ РЯДИ**П л а н**

1. Поняття статистичних рядів.
2. Види рядів динаміки.
3. Основні показники рядів динаміки.
4. Техніка обчислення показників інтервальних і моментних рядів динаміки.
5. Прийоми аналізу рядів динаміки.

З а в д а н н я

1. Обчисліть середній рівень ряду динаміки за даними табл. 8.

Кількість зареєстрованих злочинів в районі

Роки	Кількість злочинів
2008	101
2009	99
2010	95
2011	92
2012	99

Який вид ряду динаміки наведено в цьому завданні?

2. Маємо такі дані про кількість та рух засуджених у закладі відбування покарання: на 1 січня було 900 засуджених, 20 лютого прибуло 30 засуджених, 10 березня вибуло 10 засуджених, 25 березня прибуло 15 засуджених. Обчисліть середню кількість засуджених у закладі відбування покарання протягом першого кварталу. Який вид ряду динаміки наведено в цьому завданні?

3. Маємо такі дані про залишки нерозглянутих цивільних справ місцевим судом на початок місяця: на 1 січня – 40, на 1 лютого – 45, на 1 березня – 40, на 1 квітня – 46, на 1 травня – 49, на 1 червня – 47, на 1 липня – 52. Обчисліть середній залишок нерозглянутих цивільних справ за перший та другий квартали. Який вид ряду динаміки наведено?

4. За даними завдання 3 обчисліть середній залишок нерозглянутих цивільних справ за I півріччя.

5. Маємо такі дані про залишки нерозглянутих кримінальних справ місцевим загальним судом на початок місяця: на 1 липня – 30, на 1 серпня – 25, на 1 вересня – 35, на 1 жовтня – 46, на 1 листопада – 39, на 1 грудня – 37, на 1 січня – 22. Обчисліть середній залишок нерозглянутих кримінальних справ за третій та четвертий квартали. Який вид ряду динаміки наведено?

6. За даними завдання 5 обчисліть середній залишок нерозглянутих кримінальних справ за II півріччя.

7. Маємо такі дані про кількість розглянутих житлових справ у суді: липень – 300, серпень – 450, вересень – 420, жовтень – 400, листопад – 280, грудень – 220. Обчисліть середній рівень ряду (за півроку), абсолютний приріст (зменшення), темпи зростання і приросту (зменшення). Який вид ряду динаміки наведено в цьому завданні?

8. За даними завдання 1 визначте абсолютний приріст, темпи зростання та приросту (зменшення) базисним способом.

9. За даними завдання 1 обчисліть абсолютний приріст (зменшення), темпи зростання та приросту (зменшення) ланцюговим способом.

10. Зростання кількості закінчених розслідуванням кримінальних справ у слідчому відділі за I квартал склало 2 % щомісячно, за II – 1 % щомісячно. Обчисліть середньомісячний темп зростання у I півріччі.

11. Зростання кількості розглянутих у суді кримінальних справ за III квартал склало 3 %, у IV – 4 %. Обчисліть щомісячний темп зростання кількості розглянутих кримінальних справ.

12. Чисельність населення міста у 2012 р. складало 2670 тис. чол., приріст (зменшення) по відношенню до 2011 р. становив (– 5,5 %). Визначте кількість населення міста у 2011 р.

13. У 2012 році тираж видання склав 40 тис. штук і був більше випуску у 2011 році на 3 %, а випуску у 2010 р. на 25 %. Обчисліть тираж видання у 2010 і 2011 роках.

14. Побудуйте інтервальні та моментні ряди динаміки, які характеризують злочинність у районі міста.

ІНДЕКСИ

П л а н

1. Поняття про індекси.
2. Індекси індивідуальні, середні та загальні, базисні та ланцюгові,
3. Методологічні принципи індексного методу.
4. Види загальних індексів і техніка їх побудови.
5. Особливості застосування загальних та середніх індексів у правовій статистиці.

З а в д а н н я

1. Обчисліть індивідуальні індекси ланцюговим способом за даними табл. 9.

Т а б л и ц я 9

Дані про зареєстровані злочини в районі

Рік	Кількість злочинів
1992	200
2000	230
2009	220
2010	215
2011	210
2012	205

2. За даними, наведеними у завданні 1, розрахуйте індивідуальні індекси базисним способом. Поясніть, з якою метою індекси обчислюються ланцюговим або базисним способом.

3. Маємо такі дані про розгляд кримінальних справ у суді: у січні – 20, лютому – 30, березні – 35, квітні – 40, травні – 45, червні – 50. Обчисліть індивідуальні індекси базисним способом.

4. За даними завдання 3 розрахуйте індивідуальні індекси ланцюговим способом.

5. За даними, наведеними в табл. 10, визначте індивідуальні індекси ланцюговим і базисним способами.

Т а б л и ц я 10

Кількість зареєстрованих злочинів в області

Види злочинів	Місяці					
	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень
Проти власності	1590	1510	1615	1640	1570	1705
Умисне тяжке тілесне ушкодження	55	62	57	52	33	44

6. В табл. 11 наведено дані про кількість скоєних злочинів за два періоди в окремому регіоні.

Т а б л и ц я 11

Дані про вчинення злочинів в регіоні

Вид злочину	Кількість злочинів (період)		Коефіцієнт тяжкості злочинів
	базисний	звітний	
Вбивство	3	2	5,0
Проти власності	1520	1540	1,5
Хуліганство	310	290	1,5

Обчисліть загальний індекс злочинності. Поясніть методику обчислення цього показника?

7. Розрахуйте базисні індекси за такими даними: до суду надійшло у I кварталі 100 цивільних справ, у II – 75, у III – 80, у IV – 90.

8. За даними завдання 7 обрахуйте індивідуальні індекси ланцюговим способом. Пояснить, коли на практиці застосовуються індивідуальні індекси, які обчислені базисним або ланцюговим способом?

9. На підприємстві фізичний обсяг реалізованої продукції зменшився на 6%, а товарообіг збільшився на 4 %. Обчисліть індекс цін.

10. Ціна реалізованої продукції за звітний період збільшилася на 2 %, а фізичний обсяг продукції зменшився на 30 %. Визначте індекс товарообігу.

11. Як змінилася собівартість одиниці продукції, якщо витрати на виробництво валової продукції за звітний період збільшилися на 10 %, а кількість виробленої продукції зменшилася на 18 %.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИМІРЮВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ

П л а н

1. Обґрунтуйте наявність взаємозв'язку між показниками різних галузей статистики.

2. Завдання статистичного аналізу.

3. Види і форми взаємозв'язків між правовими і загально-соціальними явищами.

4. Прийоми виявлення щільності зв'язку показників в правовій статистиці.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття статистичної науки. Галузі статистичної науки.
2. Поняття правової статистики. Взаємозв'язок правової статистики з іншими науками.
3. Галузі правової статистики.
4. Ведення статистичного обліку в правоохоронних органах.
5. Методологія та методика статистичної науки.
6. Основні етапи статистичного дослідження: цілі, загальна характеристика.
7. Поняття про динамічні та статистичні закономірності. Закон великих чисел, його значення для статистичних досліджень закономірностей суспільного життя.
8. Статистика як галузь державної діяльності. Основні положення Закону України “Про державну статистику”. Його значення для статистичних досліджень в Україні.
9. Види єдиного господарського обліку, їх єдність та взаємозв'язок.
10. Поняття, мета і завдання статистичного спостереження як етапу статистичного дослідження.
11. Поняття плану статистичного спостереження.
12. Поняття об'єктів статистичного спостереження у різних галузях правової статистики. Особливості відображення об'єктів правової статистики.
13. Одиниця спостереження, одиниця сукупності і одиниця виміру в правовій статистиці.
14. Основні форми, види і способи статистичного спостереження.
15. Суцільне і несучільне статистичне спостереження.
16. Способи відбору одиниць сукупності для проведення вибіркового спостереження.
17. Основні правила організації вибіркового спостереження.

18. Помилка реєстрації і похибка репрезентативності.
19. Арифметичний та логічний контроль даних статистичного спостереження.
20. Поняття статистичної звітності; види звітності; вимоги, які пред'являються до неї.
21. Загальна характеристика організації статистичного спостереження в органах МВС, прокуратурі та суді: форми, види, способи.
22. Поняття і види статистичного зведення.
23. Основні теоретичні положення теорії угруповань.
24. Види угруповань.
25. Поняття та види групувальних ознак.
26. Класифікації в правовій статистиці.
27. Поняття та види рядів розподілу.
28. Поняття статистичної таблиці. Основні елементи статистичної таблиці. Види таблиць. Вимоги до побудови таблиць.
29. Поняття графічного зображення.
30. Основні елементи графіків.
31. Види графіків
32. Поняття про узагальнюючі показники та їх види.
33. Види абсолютних величин.
34. Поняття рівня злочинності та рівня судимості.
35. Види відносних величин.
36. Техніка обчислення відносної величини динаміки (ланцюговим та базисним способом).
37. Техніка обчислення відносної величини структури.
38. Підстави та порядок обчислення відсотку розкриття злочину.
39. Техніка обчислення відносної величини координації.
40. Техніка обчислення відносної величини інтенсивності.
41. Поняття та техніка обчислення коефіцієнтів злочинності та коефіцієнтів судимості.
42. Техніка обчислення відносної величини порівняння.
43. Поняття про узагальнюючі показники. Види середніх величин.

44. Техніка обчислення середньої арифметичної (простої і зваженої).

45. Поняття про узагальнюючі показники. Види середніх величин. Техніка обчислення моди і медіани.

46. Поняття про узагальнюючі показники. Види показників варіації та їх техніка обчислення.

47. Поняття про статичні ряди, та їх класифікація.

48. Ряди динаміки. Основні показники, які обчислюються в моментних рядах динаміки.

49. Ряди динаміки. Основні показники, які обчислюються в інтервальних рядах динаміки.

50. Поняття про узагальнюючі показники. Поняття індексів.

51. Види індексів.

52. Техніка обчислення індексів.

53. Поняття, завдання і значення статистичного аналізу.

54. Поняття взаємозв'язку між явищами.

55. Види взаємозв'язку між явищами.

56. Форми взаємозв'язку між явищами.

57. Методи вимірювання щільності взаємозв'язків між явищами.

Навчальне видання

Електронне видання

**ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ**

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”

для студентів III курсу заочних факультетів

У к л а д а ч і: ШОСТКО Олена Юріївна,
ХРИСТИЧ Інна Олександрівна,
ПИВОВАРОВ Володимир Володимирович,
ЮРЧЕНКО Ольга Юріївна

Відповідальний за випуск *В. В. Голина*

(в авторській редакції)